

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 133g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 10¹ alin. (7) din Codul penal
(*aplicarea legii mai favorabile în cazul recalificării infracțiunii*)

CHIȘINĂU

18 noiembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 15 noiembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 18 noiembrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 10¹ alin. (7) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de Mihail Motrilaca, parte în dosarul nr.2-4236/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 15 noiembrie 2016 de către judecătorul Olga Cernei din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin încheierea din 10 octombrie 2014, Judecătoria Soroca, examinând cererea privind aplicarea retroactivă a legii penale noi mai favorabile, a redus, în baza art. 10¹ alin. (1) și (7) din Codul penal, termenul pedepsei definitive aplicate în privința lui Mihail Motrilaca, care își ispășește pedeapsa în Penitenciarul nr. 6 din Soroca. Această încheiere a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 ianuarie 2015.

4. Nefiind de acord, la 26 iulie 2016, Mihail Motrilaca a depus la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, o cerere de chemare în

judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat constatarea discriminării și recuperarea prejudiciului moral.

5. În esență, acesta a invocat încălcarea dreptului său la egalitate în fața legii și autorităților protejat de art. 3, 4 lit. a), 8 lit. a) din Legea cu privire la asigurarea egalității și art. 16 alin. (2) din Constituție, prin faptul că a fost supus unui tratament diferențiat la aplicarea retroactivității legii penale de către instanțele de judecată, acestea reducând termenul de pedeapsă în baza art. 10¹ din Codul penal, pe când față de alți condamnați instanțele de judecată aplică art. 10 din Codul penal.

6. La 15 august 2016, Mihail Motrilaca a depus o cerere la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 10¹ alin. (7) din Codul penal.

7. Prin încheierea din 10 noiembrie 2016, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

9. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr.72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 10 Efectul retroactiv al legii penale

(1) Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

(2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Articolul 10¹ Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive

„[...]”

(7) În cazul în care, în temeiul efectului retroactiv al legii penale, se impune recalificarea faptei stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, instanța de judecată, soluționând chestiunea privind executarea hotărârii respective, va recalifica fapta și va aplica pedeapsa prin fixarea maximumului sancțiunii prevăzute de legea penală mai favorabilă condamnatului, dacă pedeapsa stabilită prin hotărârea irevocabilă este mai mare decât maximumul prevăzut de legea penală nouă, sau va menține pedeapsa stabilită prin hotărârea irevocabilă.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că dispozițiile art. 10¹ alin. (7) din Codul penal nu corespund criteriilor de calitate a legii și generează astfel aplicarea discriminatorie a acesteia.

11. Astfel, autorul excepției susține că în privința unor condamnați instanțele judecătorești, în situații similare, aplică norma contestată, iar în privința altora aplică prevederile art. 10 din Codul penal.

12. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile normei contestate contravin dispozițiilor art. 4 alin. (2), 7, 8 alin. (1), 15, 16 alin. (2), 23 și 26 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea excepției de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Mihail Motrilaca, parte în dosarul nr.2-4236/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, **ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 10¹ alin. (7) din Codul penal, care vizează în esență posibilitatea recalificării faptei stabilite condamnatului printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă în baza legii penale mai favorabile.

18. Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale. **Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar în cadrul unui proces declanșat în instanțele de drept comun. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar ca un incident în cadrul examinării acțiunii principale. Prin urmare, norma contestată urmează să aibă incidență asupra soluționării cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.**

19. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unui proces civil, având la bază o cerere de chemare în judecată cu privire la constatarea discriminării și încasarea prejudiciului, în timp ce norma contestată poartă un caracter penal.

20. În acest context, Curtea reține că **norma contestată este incompatibilă *ratione materiae* cu soluționarea cauzei civile deduse judecării.**

21. Totodată, Curtea reține că identificarea normei aplicabile cazului și stabilirea pedepsei penale ține de competența instanței de judecată.

22. Astfel, Curtea nu poate reține excepția de neconstituționalitate, deoarece vizează o abordare *in abstracto* a problemelor de aplicare a unei norme din Codul penal care nu are legătură cu fondul litigiului principal, fiind o *actio popularis*, care

este inoperabilă în cadrul rezolvării cazurilor excepționale de neconstituționalitate, spre deosebire de controlul ordinar al constituționalității normelor.

23. Prin urmare, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate este vădit nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 10¹ alin. (7) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de Mihail Motrilaca, parte în dosarul nr.2-4236/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 18 noiembrie 2016
DCC nr.84
Dosarul nr. 133g/2016